vero ſententiæ ſuperueniſſet aliud ſtatutum addens, vel minuens pœnam, an tempus ſententiæ, vel delicti attendi debeat, vide per Bart. in l. omnes populi, nu. 50. ff. de iuſt. & iur. & ibi Caccial. n. 156. & Crott. nu. 144. & Bart. in l. 1. ff. de pœnit.

Item adde, quòd in
5 cauſa † appellationis debet ferri ſententia ſecundum legem, quæ vigebat tempore ſententiæ, non ſecundum eam, quæ poſt latam ſententiam, nouiter emanauerit; etiamſi in lege nouiter emanata dictum fuerit, quòd protrahatur ad præterita. Authent. vt cum de appellat. cognoſc. in principio, & Iudex appellationis debet ſeruare legem primi iudicis. Put. deciſione 166. lib. 3. *Baiard.*

l *Cum itaque hæc opinio.*] Adde, quod Burſat. in conſ. 94. numero quarto, tenuit hanc opinionẽ eſſe magis communem, quòd pœna ſtatuti, tollit pœnam legis, vel iuris cõmunis, quantumuis corporalem, etiam quòd pœna ſtatuti eſſet pecuniaria, ſed Afflictus in conſtitut. pacterenorum, numero 28. cum ſequentib. facit regulam affirmatiuam, quod per legem nouam non tollitur pœna legis antiquæ, cum decẽ limitationibus, attendo etiam firmam eſſe concluſionem, ſi pro vno delicto, ius canonicum imponit vnam pœnam, & pro eodem delicto ius ciuile aliam, & delictum ſit tale, quòd ſic delinquens ambas pœnas ſuſtinebit; de quo vide ſupra der Dominum Clarum in quæſtione 57. verſic. ſed quæro. *Baiard.*

m *Solet etiam plerunque.*] Adde Menoch. de arbitr. iudic. quæſtio. 94. vbi plenè tractauit, cuius
6 ſit electio pœnæ † an iudicis, vel rei; & in quæſtione 84. habetur ex duabus pœnis, quam eligere debeat iudex, qui alternatiuè duas pœnas imponere poteſt, & Felynus in capitulo inter cæteras, de reſcript. vbi latiſſimè. *Baiar.*

o *Primus eſt quando verba legis.*] Adde infra quæſtione 86. verſiculo Sed quæro ibi, ſed vbi ſtatutum non delictum: Hanc tamen diſtinctionem, vti verbalem tantum in ſui propoſito impugnat Menoch. de arbitr. iudic. lib. 1. q. 80. numer. 20. vtroque

lib. 2. nu. 3. quod hęc opi. præualuit, & eſt approbata per vſum. Et ita in hac prouincia indiſtinctè obſeruatur. Cum Itaque hæc opi. ſit proculdubio magis cõmunis, & a communi cõſuetudine approbata, non eſſet ab ea in iudicãdo recedendũ. Et hæc cõcluſio multo magis procederet, vbi pro aliquo delicto iudex impoſuiſſet pęnã ſtatutariam: nam eo caſu proculdubio nõ poſſet poſtea imponi delinquenti pæna iuris communis, etiamſi eſſet maior, quã ſtatutaria. Cũ enim vtraque pęna tendat ad vindictam, vna per aliam tollitur. Et in hoc omnes cõcordant, vt dicit Bart. in d. l. 1. in vlt. verb. ff. de vi bonor. rapt. quem refert Anan. in d. cap. fin. num. 16. de colluſ. deteg.

6 *Solet* m *etiam plerunque in facto dubitari, nunquid quando a lege, vel ſtatuto ſunt impoſitæ plures pænæ alternatiuè pro aliquo delicto, ſit eo caſu electio iudicis, an rei. Et in hoc quidem articulo gl. in cap. ſicut Iudæi, in gloſſ. fi. de Iudæis, videtur ſimpliciter tenuiſſe, quod electio ſit ipſius iudicis. Et illam glo. communiter teneri per Doctor. affirmat Anan. in eo. c. ſicut Iudæi, poſt nu. 17. Idem videtur ſenſiſſe gloſ. in c. a crapula, in gl. fin. de vita & honeſt. clericorum, quam dicit ſequi communiter Doct. Abbas in eod. capit. a crapula, numero 4. Tu vero pro clariori intelligentia inhærendo dictis Bartol. in l. 1. §. ſtipulatores, numero 2. ff. de effractor. diſtingue tres caſus:* o *Primus eſt, quando verba legis, vel ſtatuti ſunt directa* p *ad iudicem, puta, Si aliquo commiſerit tale maleficium, iudex faciat illũ fuſtigari, vel cõdemnet in ſcutis X. & tunc electio eſt iudicis. Et dicit Ripa in c. inter ceteras, nu 59. de reſcrip. quod cum hac concluſione tranſeunt communiter Doct.* q *Et ratio eſt quia lex dirigendo verba ad iudicem, cenſetur etiam ei dediſſe arbitrium eligendi.* r *Secũdus eſt caſus, quãdo verba legis, vel ſtatuti dirigũtur* ſ *ad reũ: puta, ille, qui fecerit tale maleficiũ, ſoluat 10. aureos, vel relaxet fiſco tertiam partem bonorum ſuorum mobilium: & tunc ex quo lex dirigendo verba ad reum videtur etiam ei dediſſe optionem, dicendum eſt, quod arbitrium eligendi ſpectat ad ipſum reum: & ita tenẽt communiter Doctores, vt dicit Ripa in d. cap. inter ceteras, num. 65. quod ita tenent communiter Doct. Tertius eſt caſus, quando verba non ſunt directa, neque ad iudicem; neque ad reũ, ſed ſunt imperſonaliter, prolata:* t *& in hoc eſt difficultas. Bar. in loco prealleg. primo dicit ſe dubitare: deinde ſubdit, quod putat in dubio electionem eſſe ipſius rei. Gloſſ. autem communiter ſentiunt, quod electio ſit iudicis, vt atteſtatur Summa Silueſt. in verbo, Pęna, num. 7. Tu uero dic, quod aut vtraque pæna eſt corporalis, puta, quia lex dicat, quod pro tertio furto quis ſuſpẽdatur, vel decapitetur:* n *& hoc caſu omnes fere concordant, quòd electio ſit iudicis, non rei, quinimo, quòd non poteſt iudex, etiamſi velit, relinquere ipſi reo optionem, vt dixi infra q. 99. verſ. item quęro; Aut vtraque pęna eſt pecuniaria, puta, pro furto ſit pęna 10. aureorum, vel amiſſionis tertiæ partis bonorum mobilium: & hoc caſu omnes tenent, quòd electio ſit rei, vt atteſtatur Cæpol. in l. ſi fugitiui, numero 51. C. de ſeru. fug. qui tamen ponit exemplum iudicio meo valde abſurdum, ſcilicet ſi lex pro delicto imponit pęnam 100. aureorum, vel quinquaginta. Ego certe talem legem, vel ſtatutum nun-*

namque iſtorum caſuum, dirigantur verba, ſiue ad iudicẽ, ſiue ad reum, non intelligitur ſtatutum derogare opinioni, & volũtati iudicis punientis, quia vt retulit Alexander ex mente Petri de Ancharano conſilio 211. numero 11. volumine ſecundo non eſt curandum cum quo quis loquatur, ſed in quem intentio dirigitur, & vtiq. nunquam vidi in facto electionem pœnæ dari reo, ſed ſecundum ſententiam diſpoſitam exequi: vide tamen latius per eũdem Menochium dicto tractatu quæſtione 87. libro primo, per totum, & quæſtione nonageſimaquarta. Ratio autem concluſionis firmatæ, quod electio ſit iudicis, dixit Felynus in cap. inter ceteras, colum. mihi tertia, ad med. extr. de reſcrip. videlicet quia, ex quo pęna eſt commenſuranda delicto, Reus eligendo ſemper minorem eligeret, nec commenſuraret, quod non placet, nam ſic placuit alternatiua legiſlatori, ergo, &c. *Drogh.*

p *Ad iudicem.*] Adde, & vide Iac. Menoch. de arbitr. iud. lib. 1. q. 87. *Giach.*

q *Et ratio eſt.*] Adde, quod iudex, quando ei eſt conceſſa optio pœnarum
7 † debet ſequi mitiorem, Bal. in l. quicunque, colum. 5. verſiculo Scias etiam, quod C. de ſeruis fugit. & Natt. conſ. 254. libro 2.

8 Item adde, † quòd electa vna pœna non poteſt iudex, vel pars ad aliam tranſire, Socin. in cap. ſicut Iudæi, nu. 54. de Iudæis. *Baiar.*

r *Secundus eſt caſus.*] Adde tradita per Menoc. de arbitr. iud. queſ. 94. & alium caſum, quod quando verba ſtatuti dirigũtur partim ad iudicem, et partim ad ipſum reum, quod tũc electio ſpectat etiam ad reum. Felynus in dicto cap. inter ceteras verſ. ſeptima reſtrictio. *Baiard.*

ſ *Ad reum.*] Adde, & vide per Iac. Menoch. de arb. iud. li. 1. q. 94. in 2. caſ. per totum, vbi comprobat, extendit, atque declarat. *Giach.*

t *Prolata.*] Adde quod refert, & ſequitur Menoch. d. q. 94. num. 9. *Giach.*

Et hoc caſu omnes.] Adde, quòd Clarus in queſt. 99. verſ

Item

item quæro, hic allegata de hoc nihil dicit, ſed vide Menoch. de arbitr. q. 87. vbi idem tenet, ſcilicet, quòd iudex non poſſit reo
9 † concedere facultatem eligendi, quo genere mortis velit vti, & quod idem ſit in pœnis corporis afflictiuis, vel pœnis pecuniarijs, quando electio ſit iudicis. *Baiar.*

x *Aut altera pœna.*] Bonacoſſa q. crim. in verbo electio, & quæ ibi ſcripſi. *Roſ.*

y *Eſſe in arbitrio rei.*] Sic etiam elegi pænam, & mortis modum, Seneca iubente Nerone; Adde Iaſ. in §. pœnales, nu. 45. & 48. inſtit. de action. & hoc prouenit ex Conſtit. Mediolani, de pæn. libr. 4. §. prohibitũ eſt, ibi, quod ſi id fieret pro cauſa ciuili, vel pecuniaria etiã criminali eſt pęna triũ ictuũ eculei, aut ducentorum aureorum fiſco applicandorum, ſupr. q. 60. verſicul. 1. *Drogh.*

z *Sed hic quæro.*] Cartar. de execut. ſentent. c. fin. nu. 289. *Roſſ.*

Sed hic quæro.] Adde infra q. 83. verſ. quæro nũquid. *Drogh.*

Sed hic quæro.) Adde, an requiratur monitio iu
10 dicis, † vt ſoluat. Aret. in dicto verſicul. quaſi non ſoluerit, verſ. quid autem ſi ſimpliciter, & quid ſi tempus non eſſet pręfixũ quanto tempore expectabitur. Bal. in l. quicunque, C. de ſeru. fugiti. & Bart. in l. ſeruus quoque, ff. de hær. inſtit. Vbi dicit, quod conceditur tempus quatuor menſium à die latæ ſententiæ.

Item adde, quod ſtante tali ſtatuto poteſt dari
11 fideiuſſor, & † admittitur procurator. Benedict. de Bar. conſil. 91. num. 3. inter conſil. crim. diuerſ. tomo 2. in fol. & de hoc vide etiam Socin. in c. veniens, nu. 76. cum ſequẽtibus de accuſat. vbi latè, an tali ſtante ſtatuto poſſit admitti procurator.

Item adde, ſi poſt tempus elapſum reſpubl. acceperit pęnam
12 † pecuniariam, intelligitur remiſiſſe perſonalem, ſecundũ Baldum in l. quamuis, C. de vſur. & in l. commiſſoriè, C. de pact. in tit. empt. & vend. & Roman. in l. 1. §. & poſt operis, ff. de op. nou. nunciat.

Idem adde, quòd ſecundum Dec. in conſil. 12. nu. 3. verſ. nõ
13 obſtat, quòd not. Bart. Iudex non poteſt poſt terminum eligere pęnam pecuniariam, ſed benè reſpub. ſiue fiſcus, vti creditores illam eligere poſſunt.

14 Item adde, quòd tale ſtatutum † non vult, quòd debeat manus amputari, niſi in caſu, quo ſoluere non potuerit, ideſt, quòd non fuerit idoneus ad ſoluendum, & ita debet intelligi Cæpol. in conſ. 52. nu. 37.

15 Item adde, quod debet expectari tempus † ſtatutum, etiam quod condemnatus notoriè non ſit ſoluendo, quia alius poſſet pro eo ſoluere, l. ſi quis, id quod, §. in ſeruos, ff. de iuriſdict. omn.

quam vidi. x *Aut altera pęna eſt corporalis,* y *altera pecuniaria. Et hic caſus proximis diebus contigit in quodam Lancelotto Ferr. qui executionem quendam prohibuerat, pro quo delicto eſt a conſtitutionibus huius ducatus impoſita pæna trium ictuum eculei, vel 200. aureorum. Et poſt multa Senatus cenſuit ius caſibus eſſe in arbitrio rei, an velit ſoluere pænam pecuniariam, vel ſubire corporalem Et ita reſcripſit prætori Viglenam 4. April. 1561. P N. Quæ tamen omnia intellige, vt proceda. 1. niſi aliud ex verbis ipſius legis, vel Statuti colligi poſſet, puta, quia lex diceret Secundum qualitatem perſonarum, vel inſpecta facti qualitate, vel huiuſmodi: nam hoc caſu, cum adhibenda ſit cauſæ cognitio, dicendum eſt, quòd indiſtinctè electio ad iudicem pertineat.*

7 *Sed* z *hic quæro, Pone, ſtat ſtatutum, quòd vulnerant puniatur in centum libris, quas ſi non ſoluerit intra decem dies amputetur ei manus dextra. Modo condemnatus non ſoluit in termino, nunquid poterit iudex omitttere pænam corporalem, & facere executionem pro centum libris in bonis rei? Reſpond. quòd ſic. Ita tenet Bar. in l. cum duob. §. fi. num. 2. ff. pro ſocio, cuius opin. Doct. ſequuntur. Et de illa doctrina multum exclamant, vt dicit Auguſtin. ad Angel. de maleſ. in verbo, Quas ſi non ſoluerit, num. 18. & ita in facti contingẽtia conſuluit Corn. conſ. 5. lib. 3.*

3 *Succeſſiuè* a *quæro, pone, ſtat ſtatutum, quod non comparens ponatur in banno, de quo non eximatur, donec ſoluerit condemnationem librarum mille. Modo quidam vocatus non comparuit, & fuit poſitus in banno, & condemnatus in mille: nunquid ſi ipſe vult ſtare in banno, & non ſoluere condemnationem, poterit eo non obſtante fiſcus facere executionem, in bonis ipſius pro ſumma librarum mille? Reſpond. quòd non s & ita in practica ſeruatur, vt dicit Bal. in authen. bona damnatorum, in fin. C. de bonor. proſcr. licet relinquat cogitandum, an ſit verum de iure. Sed certè ego credo hoc etiam de iure procedere. Mens enim ſtatuto videtur eſſe; vt illa principaliter ſit poſitus in banno, & deinde ſit in eius facultate ſoluendo libras mille ab ipſo banno ſe eximere: vnde cum ipſe eligat ſtare in banno, videretur plenè ſatiſfactum diſpoſitioni ipſius ſtatuti.*

9 *Vbi* b *agitur de imponende pęna alicuius ſpecialis conſtitutionis, oportes, quòd illo caſu verificentur omnes qualitates in ipſa conſtitutione expreſſæ: aliàs pęna non committitur. Eſt doctrina*

iud. & ibi Bal. ita tenet, quem ſequitur Soc. in c. ad liberandam num. 23. de Iudæis.

16 Item adde, ſi in ſtatuto † diceretur, quòd condemnatus pro homicidio ad pęnam pecuniariam, quam ſi non ſoluerit infra menſem, decapitetur, ſi non commiſit dolosè, non debet decapitari, licet non ſoluat. Paul. de Caſtr. in l. 1. in fine, ff. de leg. & Cæpoll. in authentic. ſed nouo iure, num. 31. C. de ſeru. fugit. *Baiar.*

a *Succeſſiuè quæro.*) Adde hoc bannum, quod librarũ mille viget in ſtatuto noſtro ſecũdo in criminalibus libro 2. ibi, ſin autem reus non comparuerit, ſed in contumaciam ſteterit, tunc ponatur in banno, & tale bannum apud nos vulgo vocatur, il bando delle lire mille: Ratio vulgaris dicti eſt illa, quia ſi per ſolutionem librarum mille, bannitus poteſt liberari, vt hic, cum tale bannum non ſit relegationis, ſed inſtar interloquutoriæ reuocari poteſt, vt per Iaſonem in l. 1. § & poſt operis, ſub num. 10. ff. de op. nou. nunt. & aduerte ad id, quod eleganter dixit Felyn. in capit. ex litteris, coll. 9. ver & per iſtum text. de conſtitut. quod ſi interim bannitus comparet, reſoluitur bannum in vim ſimplicis citationis, ſupra q. 44. verſic. quæro. Menoch. dict. tractatu de arbitr. iud lib. 2. centur. 3. caſ. 263. nu. 20. elapſo tamen termino dierũ duodecim, à ſtatuto præfixo, reus etiam ſpontè comparens poteſt torqueri, ſi tamen adhuc non fuerit cõdemnatus, vt dixi ſupra ad dictam quæſtioné quadrageſimamquartam, verſic. quæro quando per relata à Chart. de exequut. ſentent. cap. 1. n. 452. nec eictus terminus dierũ 12 ſic limitatus prorogari poteſt: Chartar. vbi ſupra, numer. 427. cum ſeq. Felyn. cap. cum delicta coll. 8. in fine de reſcrip. ex Baldo, vt ibidem. *Drogh.*

b *Vbi agitur de imponenda pęna alicuius ſpecialis conſtitutionis.*) Adde ſupra q. 66. verſiculo ſed quid ſi ibi, etiam non probata qualitate, ſupr in §. Aſſaſſinium, verſic. primo poſt medium. Aym. Crauet pro genero, reſponſo primo, num. 125 aliquando tamen certum eſt delictum, ſed eſt incerta delicti qualitas, & tunc maximè probari debet, vt hic maximè quando ex illa qualitate augenda eſſet pæna; Capycius deciſione 121. numero 22. ad medium, & melius in propoſito deciſion. 155. per totum, vide Decian conſilio 267. in princip. Plot. in l. ſi quando, §. 8. ſub numer. 5. Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. centur. 3. caſ. 263. num. 10. *Drogh.*

Vbi agitur.) Vulp. conſ. 51 num. 1. & conſ. 32. nu. 5. Cart. de execut. ſent. c. fin. nu. 66. *Roſ.*

17 *Vbi agitur.*) Adde, quòd qualitates † à iure præſumptæ

de

17 debent probari, ſtatuto ſuperlatiuè, ſiue comparatiuè loquen- te: ſecus ſi diſpoſitiuè, cum tunc ſufficiat qualitates præſum- ptas allegare ſine alia probatione. Pariſ. conſ. 14. volum. 3. Alc. præſumpt. 3. reg. 9. & 10. Boer. deciſ. 118. in fin. Rot. Bonon. de- ciſ. 62. num. 15. & Magon. deciſ. Lucenſ. 27. num. 37. ſed Ber- taz. in conſ. 50. nu. 10. di- cit, quòd iſta diſtinctio non eſt communiter rece pta, cum plures aliter te- neant, ſed circa iſtam quę ſtionem, quando qualita- tes requiſitę à ſtatuto ſint probandæ, & an clauſula, non ſe aſtringēs, vide Ma- ſcar. de probation. concl. 1248. volum. 3. vbi latiſſi mè, & vbi qualitas ineſt ex natura rei, nō eſt opus eam deducere, Felynus in capitulo examinata, nu. 6. de iudic.

18 Item adde, quod ſtatu- tum puniens † vtentem falſo inſtrumento dolosè, licet in accuſatione dolus non exprimatur, tametſi petatur, vt condemnetur in forma ſtatutorum, pręſumptiuè tamen qualitas ſtatuti videtur expreſſa, vt ait Crauett. in conſil. 15 c. nu mer. 3. & Roman in cōſ. 105. ſub num. 1. verſ. cete- rum ſecundo, nam clariſ- ſimum eſt ſufficere libel- 19 lum præſumptiue † con- cludere, vt ibi per eum.

Item adde, ſi in inqui- 20 ſitione qualitas non probata, † quod Fiſcus, nec alia perſona priuilegiata poterit reſtitui, ſi fecerit tranſitum in iudicatum ad probandum dictam qualitatem, vt delinquentes maiori pœ- na plectentur, Bertazz. in conſ. 196. & 197.

21 Item adde, quòd quando qualitas † eſt probanda, debet pro- bari tam in agendo, quàm in excipiendo. Plot. in l. ſi quando, nu 22 mero 354. & ſeq. C. vnde vi fallit, † ſi in fine accuſationis, ſiue inquiſitionis fuerit petitum, reum condemnari ſecundum for- mam iuris conſtitutionum, & ſtatutorum, vt ſolet fieri: nam videntur deducta omnia iura, ex quibus reus poteſt puniri, & ſic ſimplex delictum etiam ſine qualitate, Felynus in capitulo ex parte, numero 46. verſiculo tertia declaratio, de reſcript. *Baiard.*

c *Vlterius quæro nunquid iudex.*] Adde an & quandò pœ- nam remittere, mutare, vel minuere poſſit iudex, vide quæ di- xi ſupra quæſtione 60. in princip. & plenè per Menochium de arbitr. iudic. quæſtione 96. Et è conuerſo quando ex cauſa poſ- ſit leges tranſcendere, vide per Dec. & per Syluestr. Aldobrā. ad eundem in cap. 1. ſecunda lect. col. 11. verſ. tertio, & vltim. de conſtitut. *Giach.*

Vlterius quæro.] Vtrum iudex remittere poſſit ex cauſa pę nam ordinariam, latiſſimè per Farinacium, tit. de pænis, quæſt. 17. vol. 1. n. 62. & alijs ſequent. & quid de principe, ibidem nu- mero 60. *Roſſ.*

23 *Vlterius quæro.*] Adde, † quòd Iudex nedum pœnam à le- ge impoſitam, ſeu ſtatuto ex cauſa augere, vel minuere poteſt, ſed etiam pænam per conſuetudinem impoſitam. Marſilius in ſingul. 182. incip. Iudex nnn debet, & Boer. in deciſ. 289. & Va ſquez controuerſ. Illuſtr. lib. 1. cap. 14. num. 4. Et hoc procedit, etiam quod lex certam ſtatuiſſet pœnam dictionibus appoſitis præcisè, omnimodo, & alijs ſimilibus: licet qui iudicandi mu- nus habet, ſit eius conditionis, quod ſuper eo crimine diſpenſa re non poſſit. Ioannes Andreas Hoſtienſ. & alij in cap. qualiter il ſecondo, de accuſat. & ibi Aret. numero 24. atteſtatur eſſe communem, quos refert, & ſequitur Plaz. epit. delict. libro pri- mo, cap. 33. hic allegato, numero 5.

Ioan. And. in c. 1. de homic. in 6. quam dicit eſſe ſing. & ab omnibus approbatam Tor- tus inter conſilia Anton. de Butr. conſil. vlt. numero 1. in fi. Vide, quæ dixi ſupra hoc eod. libro §. Aſſaſſinium, circa princip.

10 *Vlteriuc* c *quæro, nunquid iudex poſſit ex cauſa minuere pęnam ordinariam impoſi- tam a iure pro aliquo delicto. Reſpon. quod ſic: ſiue agatur de pęna impoſita per ius com- mune, in quo ferè omnes con- ſentiunt, & ita eſſe commu- nem opinionē atteſtatur Dec. in c. de cauſis, numero 18. de of- fic. deleg. quem refert Publ. ſuper conſue. Alber. fol. 163. numero 94. & Viuius in libro commu. opinion. in verbo Iu- dex vbicunque: ſiue etiam aga tur de pęna impoſita à ſtatu- to: quo caſu, licet al qui tenue rint contrarium, magis ta- men communis opi. eſt, quod poſſit iudex etiam pęnas ſta- tutarias ex cauſa minuere, vt atteſtatur Aret. in capitulo qualiter, & quando, il 2. nu. mero 24. de accuſat. quem re- fert Dida. lib. 2. reſolut. cap. 9. num. 8. & Plaza lib. 1. de- lict. cap. 33. num. 5. Dec. in d. cap. de cauſis, nu. 19. quem refert Menchiaca controuer. illuſtr. cap. 14. nu. 4. Blanc. in pract. crim. fol. 73. num. 71. & ſeq. Tiraquell. de pęnis, in præfatione, num. 22. quem re fert Taeg. in pract. crim. cap. 13. nu. 17.* d *Sed hæc quidem concluſio intelligenda eſt, vt procedat* e *in maioribus ma- giſtratibus: illi enim poſſunt pænas ſtatutarias minuere ex cauſa, ſiue talis cauſa ſit cohærens delicto, ſiue ſit cau ſa extrinſeca* f*: ſed minores ma giſtratus benè poſſunt minue- re pęnam ex cauſa cohærente delicto: ſed ſi volunt pænam alterare ex cauſa extrinſeca*

24 Item † adde, quod iudex poteſt minuere pœnam ex cauſa, nō obſtante, quod iuraſſet ſeruare ſtatuta. Guid. Pap. dec. 205. & Franc. Marc. in deciſ. 910.

25 Item † adde, quòd vbi lex, vel ſtatutum punit attentatum, ſicut delictum perfectum tunc iudex ſi vult, poteſt mitigare pœnam, ſed non tenetur. Afflict. de ſpolia. hom. obi. num. 6. fol. 184. & in deciſione 276. num. octauo.

26 Item † adde, quòd ſi pro modica ſumma impo nitur pęna mortis à ſtatu to, iudex poterit modera- re pœnam, ſecundū Mar- ſilium in ſing. 182. nu. 2. incip. iudex non debet, quem refert, & ſequitur Chaſſan. in conſuet. Bur- gun. fol. 167. verſic. quod in eo dicendum in fin. & Roman. conſ. 429. & Ar- no. in dialog. 34.

27 Item † adde, quod iu- dex poteſt reſeruare de- linquenti in ſententia in- famiam, & notario con- demnato de falſo famam, & exercitium ex cauſa, puta, quia erat modicum delictum, & modici præ- iudicij, Paul. de Caſtro in conſ. 45. num. 9. inter con ſil. crim. diuerſor. volu. 1. quem ſequitur Farina. q. 17. nu. 20. & 21.

28 Item † adde, quod licet poſſit mitigare pęnam, non tamen tenetur. Fel. in tractatu de conatu in fine, & Cagnol. in l. ſi quis maior, numero 17. C. de tranſact. Sed Grammat. in deciſio. 23. num. 2. dicit, quod communis opinio eſt, quod iudex ceſſante dolo omninò tenetur ex cauſa minuere pęnam, & Deci. in l. ſi fugitiui, columna 4. numero 63. C. de ſeru. fugitiu. dicit verum eſſe, quod iudex non neceſſitatur mitigare pęnam, niſi eſſet talis cauſa, per quam delictū minuatur, vt quia ſit minor ætas, vel ceſſet dolus, quia tunc iudex tenetur diſpenſare, vt ibi per eum: tamen prima opinio, vt iudex non poſſit cogi, eſt verior, & receptior, ſecundum Menochium de arbitr. iud. caſ. 329. nu- mero nono, & Plaz. epitom. delict. libro 1. cap. 32. numero de- cimo. Et ideò bonum eſt habere iudicem amicum, vt ibi dicit Menoch. & hanc materiam, quando iudex poſſit mutare pœ- nam, vel minuere, vel remittere, vide Menoch. de arbitr. iu- dic. quæſt. 96. & Farinac. variarum quæſt. nouiter impreſſum, in q. 17. numero 10. cum ſeq. vbi latiſſimè, & magis diffusè quā 29 alibi, & † ante teneatur in ſentētia exprimere cauſam, vide quo- que Ioan. Anton. de Nigr. ſuper c. Regni in cap. 251. incip. ne quis de ſua malitia, vbi etiam ſatis plenè habetur de hac mate- 30 ria, & † quid facere poſſint iudices in dicto Regno. *Baiard.*

31 d *Sed hæc quidem concluſio.*] Adde, † qui dicantur maio- res Magiſtratus, & qui minores, & quæ dicantur cauſæ cohe- rentes delicto, & quæ ſint extrinſecæ, vide Ant. Sol. in conſtitu- tion. Sabaud. in tit. de falſ. notar. in gloſſ. vltim. numero duode- cimo cum ſequentib. vbi multa accumulauit in materia huius quæſtionis. *Baiard.*

e *In maioribus magiſtratibus.*] Supra quæſtione quarta, verſiculo quando vero, & ibi dixi, quandoque etiam minor magiſtratus de iure ex ſe pœnam minuere poteſt, Capyc. De- ciſion. vigeſimaſeptima, numer. 14. diſtingue, vt ibi Menoch. dicto tractatu de arbitr. iud. libro primo, quæſtione 96. per to- tum, ſequere tamen conſilium Plotti, de quo dixi ſupra, q. 59. verſ. &, hæc quidem in fin. *Drog.*

f *Siue ſit cauſa extrinſeca.*] Extrinſecum quid ſit, & quo

modo intelligatur, vide Neguſ. tract. de pignor. 2. par. 3. mem- bri quintæ partis principalis, nu. 12. ad med. *Drogh.*

g *Debent Principem conſulere.*) Adde Menoch. tract. de ar- bitr. iud. lib. 2. q. 348. nu. 8. ſupra q. 60. verſ. pariter etiam, & ver ſic. pen. ibi, tu dic, & verſ. hæc, vbi dixi, & habetur Exod. ca. 18. Deuter. cap. 1. de Bell. Iu daic. lib. 2. ad fin. ſeptem verò per ſingulas ciuita- tes minorum litium Iudi ces ordinare maiora ne- gotia, cauſaſque capitales ad ſe referre; ſupr. q. 40. verſiculo Sed nunquid. *Drogh.*

h *Scias etiam quod hæc concluſio.*) Adde, quòd nec compoſitionem face- re poteſt poſt ſententiam ſine Principis auctorita- te, vt per Luc. de Penn. in l. 1. nu. 30. C. de deſerto- rib. lib. 12. & Paul. Ghir- land. in tract. de relaxat. carcerat. tit. de pænarum compoſit. fiunt enim cō- poſitionis lite pendēte, & non poſt ſententiā, quia tunc Iudex functus eſt of ficio ſuo, vt ibi dicit Ghir. 33 & idem eſt, † ſi fuiſſet appellatum, & poſteà ap pellationi renunciatum, quia non poteſt mutare ſententiam ſuam, Innoc. in cap. ex litteris de offic. delegat. nec de conſenſu partium, vt per Rebuf. in repet. l. quòd iuſſit in 2. notab. num. 2. fol. 130. & quæ requirantur ad vali- ditatem cōpoſitionis, vi- de etiam nouiſſimè per Farinacium, quæſtion. cri min. in quæſtione 5. la- tiſſimè.

35 Item adde, † quod Iu- dex non poteſt ex cauſa minuere pęnam poſt ſen tentiam, etiamſi in ſentē- tia pęnam non expreſſiſ- ſet, ſed tantum condem- naſſet, puta de adulterio, & tunc non eſt Iudicis, qui ſententiam tulit pœ- nam moderare, ſed pęna in lege expreſſa infligetur licet ante moderare po- tuiſſet. Innoc. in c. quali- ter, & quando, num. 9. de accuſ. *Baiard.*

i *Caueant tamen Iudi* 36 *ces.*) Adde † videndum Menochinm de arbitrar. iudic. queſtione 96. nu- mero duodecimo. & Riminald. iun. in conſil. 245. num. 22. & 23. vol. 3.

37 Adde, † quòd etiam Iudices, qui habent auctoritatem com ponendi, cauere debent, nè in componendo nimia vtantur libe ralitate, quia præſumitur fraus, ſecundum Baldum in l. eam, quam, colum. 15. C. de fideiuſſ. quem refert, & ſequitur Fabr. de Monteleone, in praxi arbitrali, parte 5. fol. 410. numero 55. vbi latè, quomodo in Regno Neapolitan. compoſitiones fieri poſſint, & per eundem Fab. in d. praxi, in 5. parte, 12. quæſtio.

debent g *principem conſule- re. Ita videtur colligi ex de- ciſ. Bal. in auth. hodie iurant. C. de iudic. Et hanc limitatio- nem dicit eſſe communiter receptam Blanc. in loco pręal legato, poſt numerū 90. Hāc etiam dicit eſſe communem opin. Dec. in d. cap. de cauſis, in loco ſupra per me allega- to, prout illum refert Boſſ. in tit. de pęnis, numero 10. & hoc, niſi conſuetudo prouinciæ aliter ſe habeat prout in Fran- cia, vbi ex conſuetudine il- lius regni omnes pęnæ crimi- nales ſunt in arbitrio iudican tis, vt atteſtatur Pract. Mil- lei, fol. 128. num. 47. & fol. 147. num. 30. nam eo caſu ta lis conſuetudo ſequenda eſt. Scias* h *etiam, quod hæc con- cluſio intelligenda eſt, vt pro- cedat ante ſententiam, prout loquitur gl. in l. quid ergo, §. pæna grauior, in verbo, One- raſſet, circa princip. ff. de in- fam. quam dicit eſſe commu- niter receptam Didac. pract. quæſt. 35. circa fin. ſecus au- tem poſt ſententiam. Caueant* i *tamen iudices, ne id ſine iu- ſta cauſa, & iure approbata faciāt, ne aliquid eis deterius contingat: nam Iudex, qui in cauſis criminalibus minorem pęnam imponit, quam de iure imponere debeat, eſt infamis. l. ſeruos, C. ad legem Iul. de vi public. Prætereaque debet puniri eadem pęna, qua erat puniendus reus, vt colligitur ex tex in l. 3. in fi. C. ne ſan- ctum baptiſ. reiteretur. Et re- fert Andr. de Iſern. quòd Rex Carolus primus fecit quendam iudicem furca ſu- ſpendi ex eo, quod quendam reum, qui erat condemnandus amputatione capitis, condem- nauit tantum in amputatione manus, quē refert Paris Put. de ſynd. fol. 350. poſt nume- rum. 3. & Afflict. ſuper 2. parte conſtitutionum Regni. rubr. 3. num. 2. & Chaſſ. ſu- per conſuet. Burg. fol. 45. nu- mero 29. & Pract. Car. folio 515. num. 10.* k *Prætereaq; debet iudex, qui minuit pænā a iure, vel ſtatuto impoſitam, exprimere cauſam in ſenten- tia, propter quam mouetur ad illam minuendam, prout ſe frequenter vidiſſe de facto fieri atteſtatur Iacob. de Bel uiſ. in pract. crim. fol. 46. in rub. de fuga reo. nu. 62. Puto tamen ſufficere, quod iudex dicat ex iuſtis cauſis animum ſuum mouentibus id facere, abſque eo, quod in ſpecie cau- ſam ipſam exprimat: quam ſententiam communem eſſe dicit Menchiaca controuer. illuſt. c. 14. num. 5. Ex quibus autem cauſis poſſit iudex pæ- nam a lege impoſitam minue- re, dixi ſup. q. 60.* l *Item ſcias, quòd quando pæna ordinaria ex aliqua cauſa minui debet, non poteſt de iure imponi pæ- na corporalis. Sed hoc de con- ſuetudiue non ſeruatur: nam plerunque ſenatus minuendo pænam ordinariam tranſmit- tit delinquentes ad triremes ad tempus, & quandoq. etiam in perpetuum, prout etiam ſeruat conſil. Neapol. vt per Gram. deciſ. 8. & alibi pluri- bus in locis. Et ita practicari atteſtatur Nunius de los cor regidores, fol. 105. colum. 4. in princ.*

11 *Non* m *omitto etiam cir- ca hanc pænarum impoſitio- nem, quod quando delinquens non eſt capax pænæ, quæ a iu- re imponitur pro delicto, tunc*

latiſſimè habetur, quæ ſint iuſtæ cauſæ pro pœna commutan- da in compoſitionem. *Baiard.*

K *Prætereaque debet.*] Adde, quòd Iacob. Butr. in l. 2. §. igno- miniæ, ff. de his, qui not. infam. ponit vnam diſtinctionem, quē refert Baldus in l. quid ergo, §. pœna grauior eod. tit. col. 5. nu. 2. lect. verſ. quæro iuxta prædicta, vbi concludit, 38 † non eſſe neceſſe expri- mere cauſam pro validi- tate ſententiæ, quia in du bio pro ſententia præſu- mitur, & ſi cauſa ſubeſt etiam quo ad releuan- dum reum, non eſt neceſ- ſe exprimere, quia ſufficit apparere ex actis. Verū ſi poteſt Iudex impetre- tur in ſyndicatu, quando cauſa non eſſet expreſſa in ſententia, nec appareat in actis, tunc non præſu- meretur pro Iudice, qui mutauit pęnam legalem, & hanc diſtinctionem ſe- quitur Io. Ant. de Nigris in cap. 221. exercere, nu. 34. vbi limitauit pluribus modis hanc regulam, ꝙ ex cauſa iudex poſſit mi- tigare pœnam. Sed ego non video limitationem, ſiue regulam magis verā, & tutam, quam quod Iu- dices, qui non habent la- tas habenas, ſuperiores conſulant, & inuenio, ꝙ Felyn. in cap. 1. ſub num. 5. c. de conſtit. dicit hanc regulam, quod ex cauſa li ceat tranſgredi, procede- re, vbi ſuperior non po- teſt adiri, & periculum ſit in mora. *Baiard.*

l *Item ſcias quod quan* 39 *do.*] Adde, † quòd in Re- gno Neapol. contrarium prouiſum fuit per Regiā Pragm. 2. incip. Et ne ſpe rata ſub tit. de compoſi- tionibus, qua cauetur, ꝙ in delictis, vbi pœna mor tis naturalis, vel mutila- tionis membri infligenda veniret, ſi ex cauſa debe- ret fieri commutatio pæ- næ, quod non poſſet fieri, niſi ad regias triremes, & parte cōcordata, & de conſilio Proregis, quæ Pragmat. non cōprehen- dit baronum Officiales, ſed Regios tantū, & etiā quò ad Regios officiales rigor dictæ pragmatic. de conſuetudine non obſeruatur, vt per Fab. de Mōteleone in pra- xi arbitr. par. 4. num. 45. cum ſequent. fol. 336. & Ioan. Ant. de Nigr. in cap. ne peruerſo, num. 8. & in cap. exercere volentes, num. 29. & Carau. in ritu 272. nu. 7. in quibus d. Pragmat. latè declaratur.

40 Item adde, † quòd quando non debet imponi pæna ordina- ria, ſed extraordinaria, nec etiam poteſt imponi pęna confiſca- tionis bonorum, Bal. in l. 1. C. ne ſine iuſſu Princip. *Baiar.*

m *Non omitto etiam.*] Cartar. de execut. ſentent. capit. fin. num.